

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V KADENCJA**

Warszawa, dnia 7 lipca 2003 r.

Druk nr 353 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWSTWA I PRAWORZĄDNOŚCI

o projekcie ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 353)

Marszałek Senatu w dniu 17 marca 2003 r. – zgodnie z art. 79 ust. 1 Regulaminu Senatu – skierował do Komisji Ustawodawstwa i Praworządności projekt ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisja, na posiedzeniach w dniach 8 kwietnia, 27 maja oraz 12 czerwca 2003 r. – zgodnie z art. 80 ust. 2 i 4 Regulaminu Senatu – po rozpatrzeniu w pierwszym czytaniu projektu ustawy wprowadziła poprawki do przedstawionego przez wnioskodawców projektu ustawy i wnosi o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, wraz z projektem uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

W załączeniu przedstawiamy także informację o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej.

Przewodnicząca Komisji
Ustawodawstwa i Praworządności
(-) Teresa Liszcz

projekt

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego.

Jednocześnie upoważnia senator Ewę Serocką do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

USTAWA

z dnia 2003 r.

o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego

Art. 1.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882, z 1999 r. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 48, poz. 554, z 2001 r. Nr 98, poz. 1069 i 1070, Nr 130, poz. 1452 oraz z 2003 r. Nr 41, poz. 361) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3a otrzymuje brzmienie:

"Art. 3a. Komornik wykonuje czynności, o których mowa w art. 2, i nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679 i Nr 102, poz. 1115).";

2) art. 7 otrzymuje brzmienie:

"Art. 7. 1. Rewirem komorniczym jest obszar właściwości sądu rejonowego, część tego obszaru lub obszar właściwości kilku sądów rejonowych.

2. Na wniosek prezesa właściwego sądu okręgowego prezes sądu apelacyjnego, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby komorniczej, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi rewiry, zmienia ich granice oraz wyznacza siedziby kancelarii komorniczych.

3. Odpis zarządzenia, o którym mowa w ust. 2, prezes sądu apelacyjnego doręcza niezwłocznie Ministrowi Sprawiedliwości. W terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia odpisu zarządzenia Minister Sprawiedliwości może, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, w drodze zarządzenia, uchylić zarządzenie prezesa sądu apelacyjnego. Krajowa Rada Komornicza przedstawia opinię w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. Brak opinii rady w tym terminie nie wstrzymuje wydania zarządzenia przez Ministra Sprawiedliwości.
4. Krajowa Rada Komornicza przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku wykaz rewirów i siedzib kancelarii komorniczych według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.
5. Minister Sprawiedliwości w terminie do 31 marca każdego roku ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" wykaz rewirów i siedzib kancelarii komorniczych.";

3) w art. 8:

a) ust. 1-4 otrzymują brzmienie:

- "1. Komornik działa na obszarze swojego rewiru komorniczego, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Komornik nie może odmówić przyjęcia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, do przeprowadzenia którego jest właściwy.
3. Wierzyciel ma prawo wyboru komornika w granicach właściwości sądu apelacyjnego. Przepisu niniejszego nie stosuje się do egzekucji z nieruchomości.
4. Komornik może, na pisemny wniosek wierzyciela, prowadzić egzekucję na obszarze właściwości sądu apelacyjnego, jeżeli w zakresie prowadzonych przez tego komornika egzekucji zaległość nie przekracza sześciu miesięcy. Zaległość oblicza się, dzieląc liczbę spraw nie załatwionych przez średni miesięczny wpływ spraw w roku poprzednim; nie bierze się przy tym pod uwagę spraw o egzekucję świadczeń powtarzających się.",

b) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

- "9. Wraz z przekazaniem sprawy zgodnie z ust. 8, przekazuje się 3/4 opłaty pobranej za wszczęcie egzekucji oraz niewykorzystaną zaliczkę pobraną na podstawie art. 40.";

4) art. 11 otrzymuje brzmienie:

"Art. 11. 1. Komornika powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek zainteresowanego.

2. Minister Sprawiedliwości informuje w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" o wolnych rewirach komorniczych oraz wskazuje prezesa sądu apelacyjnego, do którego należy składać wnioski o powołanie w terminie jednego miesiąca od daty wskazanej w obwieszczeniu.

3. Niezwłocznie po złożeniu wniosku o powołanie na stanowisko komornika prezes sądu apelacyjnego przesyła odpis wniosku wraz z załącznikami radzie właściwej izby komorniczej w celu wyrażenia opinii w terminie czternastu dni.

4. Po otrzymaniu opinii rady izby komorniczej prezes sądu apelacyjnego przesyła niezwłocznie Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o powołanie, załączniki wniosku oraz opinię, o której mowa w ust. 3. Brak opinii rady nie wstrzymuje przesłania wniosku.

5. Przed rozpatrzeniem wniosku o powołanie Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do Krajowej Rady Komorniczej o wyrażenie opinii w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż czternaście dni. Brak opinii Rady nie wstrzymuje rozpoznania wniosku.

6. W tym samym czasie zainteresowany może ubiegać się o powołanie na stanowisko komornika tylko w jednym rewirze komorniczym.

7. Minister Sprawiedliwości pozostawia bez rozpoznania wnioski o powołanie na stanowisko komornika złożony po terminie, o którym mowa w ust. 2, oraz każdy z wniosków zainteresowanego, który w tym samym czasie złożył więcej niż jeden wniosek o powołanie na stanowisko komornika.";

5) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

"Art. 11a. 1. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, może odwołać komornika za jego zgodą lub na jego wniosek z zajmowanego rewiru i jednocześnie powołać go na stanowisko komornika w wolnym rewirze, jeżeli przemawiają za tym potrzeby prawidłowego i sprawnego prowadzenia czynności, o których mowa w art. 2, lub uzasadniony interes komornika.

2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, może, na zgodny wniosek dwóch komorników, wyrazić zgodę na zamianę zajmowanych przez nich rewirów, wydając co do każdego z nich decyzję o jednoczesnym odwołaniu i powołaniu.
3. W wypadkach określonych w ust. 1 i 2 nie stosuje się przepisów art. 11 i art. 12.";

6) art. 12 otrzymuje brzmienie:

"Art. 12. Do wniosku o powołanie na stanowisko komornika zainteresowany załącza po dwa odpisy wniosku, życiorysu i dokumentów potwierdzających wymagania, o których mowa w art. 10. Może przedkładać opinie, świadectwa i zaświadczenia.";

7) w art. 15 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Komornik odwołany z przyczyny wymienionej w ust. 1 pkt 3, pełni swoje obowiązki do czasu wyznaczenia zastępcy komornika lub objęcia kancelarii przez nowego komornika.";

8) w art. 26 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

"3. Asesorowi komorniczemu pełniącemu funkcję zastępcy komornika przysługują prawa i obowiązki komornika w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 2.
4. Przepis ust. 1 stosuje się również w razie śmierci albo odwołania komornika.";

9) art. 27 otrzymuje brzmienie:

"Art. 27. 1. Zastępcę komornika wyznacza, w drodze zarządzenia, prezes właściwego sądu apelacyjnego na wniosek rady właściwej izby komorniczej. Wniosek powinien wskazywać przyczyny uzasadniające wyznaczenie zastępcy i osobę kandydata.

2. Przed wyznaczeniem zastępcy prezes sądu apelacyjnego wysłuchuje komornika lub zwraca się o nadesłanie wyjaśnień pisemnych w wyznaczonym terminie, chyba że nie jest to możliwe.

3. Z ważnych powodów prezes sądu apelacyjnego może, w drodze zarządzenia, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby komorniczej, dokonać zmiany zastępcy. Brak opinii rady w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem

dni, nie stanowi przeszkody do wydania zarządzenia. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.";

10) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:

"Art. 27a. 1. Do zastępcy komornika wyznaczonego w razie śmierci lub odwołania komornika stosuje się odpowiednio art. 3a i art. 28.

2. Jeżeli nowo powołany komornik utworzy własną kancelarię, zastępca komornika przeprowadza likwidację kancelarii zastępowanego komornika. W terminie 14 dni od zakończenia likwidacji zastępca komornika składa prezesowi właściwego sądu apelacyjnego sprawozdanie z likwidacji kancelarii, przesyłając odpisy sprawozdania radzie właściwej izby komorniczej i osobie, która zajmowała stanowisko komornika w rewirze, w którym przeprowadzono likwidację kancelarii.";

11) art. 28 otrzymuje brzmienie:

"Art. 28. Do komornika stosuje się przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych, o ubezpieczeniu społecznym oraz o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, dotyczące osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.";

12) w art. 33 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Komornik może zlecić asesorowi komorniczemu przeprowadzenie egzekucji w sprawach o świadczenie pieniężne nie przewyższające kwoty dwudziestokrotności prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej.";

13) w art. 34 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) koszty przejazdów w miejscowości będącej siedzibą komornika,";

14) w art. 39 w ust. 2 w pkt 6 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

"7) koszty korespondencji związanej z prowadzeniem postępowania zabezpieczającego lub egzekucyjnego oraz koszty uzyskiwania informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego, a także wydatki na pokrycie opłat przewidzianych w odrębnych przepisach. "

15) art. 45 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 45. 1. Wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela części opłaty stosunkowej w wysokości 3 % wartości egzekwowanego świadczenia, jednak nie mniej niż 3% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, określonego w ustawie budżetowej i nie więcej niż dziesięciokrotność tego wynagrodzenia.
2. Przepisy ust. 1 i 4 stosuje się także do egzekucji należności Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, nie wyłączając egzekucji prowadzonej na polecenie sądu albo prokuratora.
3. Sąd rejonowy, przy którym działa komornik, przekazuje komornikowi na jego wezwanie opłaty w sprawach osób zwolnionych od kosztów sądowych przez sąd.
4. Wszczęcie postępowania o dokonanie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 7% wartości roszczenia, nie mniej jednak niż 3 % i nie więcej niż dziesięciokrotność prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej.
5. Od wniosku prokuratora lub sądu o zabezpieczenie na mieniu oskarżonego wykonania wydanego w postępowaniu karnym orzeczenia skazującego na grzywnę, przepadek lub nakładającego obowiązek naprawienia szkody, komornik pobiera połowę opłaty określonej w ust. 4, nie mniej jednak niż 3% kwoty prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, o którym mowa w ust. 1 i nie więcej niż 1/3 całej opłaty, o której mowa w art. 49.
6. Nieuiszczenie opłaty, o której mowa w ust. 1 i 4, w terminie 7 dni od dnia otrzymania przez wierzyciela, sąd lub prokuratora, o których mowa w ust. 2, 3 i 5, wezwania do zapłaty powoduje zwrot wniosku.
7. Komornik może zwolnić z opłaty, o której mowa w ust. 1, lub opłatę rozłożyć na raty, wszczynając egzekucję po wpłaceniu przez wierzyciela pierwszej raty ustalonej przez komornika. W razie nieuiszczenia którejkolwiek z rat, komornik może wydać postanowienie wzywające wierzyciela do uiszczenia należności z tytułu raty zaległej i rat wymagalnych w przyszłości. Postanowienie po uprawomocnieniu podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez zaopatrywania w klauzulę wykonalności.";

16) uchyla się art. 45a;

17) art. 47 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 47. 1. W sprawach o egzekucję świadczeń powtarzających się wartość egzekwowanego roszczenia, stanowiącą podstawę ustalenia opłaty stosunkowej w dniu wszczęcia egzekucji, stanowi suma świadczeń za jeden rok oraz suma świadczeń zaległych.
2. Jeżeli przedmiotem egzekucji są świadczenia za okres krótszy niż rok, wartość egzekwowanego roszczenia, o którym mowa w ust. 1, stanowi suma świadczeń za cały czas ich trwania.";

18) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

- "Art. 48a. 1. Jeżeli prowadzona jest egzekucja alimentów zasądzonych w stosunku ułamkowym lub procentowym i nie można ustalić wartości egzekwowanego roszczenia w sposób określony w art. 47, wartość tego roszczenia należy ustalić tymczasowo na podstawie dolnej granicy świadczenia określonego w tytule wykonawczym, a w razie braku oznaczenia dolnej granicy, na podstawie pierwszej potrąconej raty.
2. Ostateczną wartość roszczenia, o którym mowa w ust. 1, ustala się po upływie każdego roku od dnia potrącenia pierwszej raty.";

19) art. 49 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 49. Cała opłata stosunkowa wynosi 18% wartości egzekwowanego świadczenia, jednak nie może być niższa niż 1/10 i wyższa niż trzydziestokrotna wysokość prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej. Opłatę tę komornik pobiera również w wypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela. W tym celu komornik wyda postanowienie, w którym wezwie dłużnika do uiszczenia należności z tytułu opłat w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia. Postanowienie po uprawomocnieniu podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez zaopatrywania w klauzulę wykonalności.";

20) po art. 49 dodaje się art. 49a w brzmieniu:

- "Art. 49a. Wszczęcie egzekucji i postępowania o zabezpieczenie świadczeń niepieniężnych lub dokonanie czynności wymienionych w ustawie przez

komornika, uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela opłaty stałej, o której mowa w art. 50-51 oraz w art. 53-58.";

21) art. 57 otrzymuje brzmienie:

"Art. 57. Za wszystkie czynności z udziałem Policji, Żandarmerii Wojskowej, wojskowych organów porządkowych, Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego pobiera się opłatę stałą w wysokości 25% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej.";

22) po art. 58 dodaje się art. 58a w brzmieniu:

"Art. 58a. Nieuiszczenie opłaty, o której mowa w art. 49a, w terminie 7 dni od dnia otrzymania przez wierzyciela, albo sąd, o którym mowa w art. 45 ust. 3, wezwania do zapłaty, powoduje zwrot wniosku lub odmowę dokonania czynności.";

23) w art. 59:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Część opłaty nie obciążającą wierzyciela komornik ściąga od dłużnika, obliczając ją proporcjonalnie do wyegzekwowanych kwot.",

b) uchyla się ust. 4;

24) po art. 59 dodaje się art. 59a w brzmieniu:

"Art. 59a. Opłaty przekazane przez sąd za wierzycieli zwolnionych od kosztów sądowych, zgodnie z art. 45 ust. 3, komornik zwraca po ich wyegzekwowaniu z pierwszeństwem przed wszelkimi innymi należnościami.";

25) art. 60 otrzymuje brzmienie:

"Art. 60. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za czynności komorników nie będące czynnościami egzekucyjnymi, biorąc pod uwagę pracochłonność czynności oraz jako podstawę prognozowane przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej określone w ustawie budżetowej.";

26) po art. 60 dodaje się art. 60a w brzmieniu:

"Art. 60a. Jeżeli czynności komornika podlegają opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, opłaty egzekucyjne, o których mowa w niniejszym rozdziale, podlegają podwyższeniu o podatek od towarów i usług.";

27) w rozdziale 8 dodaje się art. 62a w brzmieniu:

"Art. 62a. Dochodem komornika są pobrane i ściągnięte w danym miesiącu opłaty oraz zwrot wydatków gotówkowych za dojazdy, określone w art. 39 ust. 2 pkt 3, pomniejszone o koszty działalności komornika i sumy określone w art. 63.";

28) art. 63 otrzymuje brzmienie:

"Art. 63. 1. Z zastrzeżeniem odmiennej umowy zawartej między komornikiem i zastępcą komornika, o którym mowa w art. 26, zastępca komornika pobiera 25% dochodu zastępowanego komornika w pierwszym miesiącu sprawowania zastępstwa, a w następnych miesiącach 50% tego dochodu.

2. Jeżeli przyczyną zastępstwa jest zawieszenie komornika w czynnościach, w trybie art. 78, zastępcy należy się dochód określony w ust. 1 do czasu prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego, nie dłużej jednak niż przez okres jednego roku. Po upływie jednego roku od zawieszenia zastępca komornika pobiera 100 % dochodu zastępowanego komornika.

3. Zastępcy ustanowionemu w związku z odwołaniem albo śmiercią komornika, należy się cały dochód z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Komornikowi odwołanemu oraz spadkobiercom zmarłego komornika należą się opłaty prawomocnie ustalone przed odwołaniem lub śmiercią.";

29) w art. 67 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

"4. Rada izby komorniczej przekazuje prezesowi właściwego sądu apelacyjnego odpisy protokołów wizytacji, wniosków i poleceń powizytacyjnych, o których mowa w ust. 1.";

30) w art. 71 w pkt 4 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

"5) podejmowanie czynności z rażąco zwłoką.";

- 31) w art. 74 dotychczasowe brzmienie oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:
- "2. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego złożony przez Ministra Sprawiedliwości wszczyna postępowanie dyscyplinarne.
3. Na żądanie Ministra Sprawiedliwości komisja dyscyplinarna zawiesza komornika w czynnościach.";
- 32) w art. 78 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- "1. Komisja dyscyplinarna, z zastrzeżeniem art. 74 ust. 3, może zawiesić w czynnościach komornika, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne lub karne.";
- 33) w art. 93 w ust. 1 uchyla się pkt 3;
- 34) użyte w art. 50, art. 51 ust. 1, art. 53, art. 54, art. 55, art. 56, art. 57 i art. 58 wyrazy "prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia" zastępuje się wyrazami "prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej."

Art. 2.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 773¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

¹⁾ zmiany wymienionej ustawy ogłoszone zostały w Dz.U Nr 43, poz. 296, z 1965 r. Nr 15. poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82, Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21, Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940, Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i poz. 1193, Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368, Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, , Nr 219, poz. 1849, Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535.

"§ 1. W wypadku zbiegu egzekucji do tych samych rzeczy, wierzytelności lub praw, dalszą egzekucję prowadzi komornik właściwy.";

2) w art. 844 dodaje się § 3 w brzmieniu:

"§ 3. Komornik wybrany przez wierzyciela oraz komornik, o którym mowa w § 2, po dokonaniu zajęcia ruchomości zawiadamia o zajęciu komornika działającego przy sądzie rejonowym, w którego okręgu znajdują się ruchomości, przesyłając odpis protokołu zajęcia ruchomości.".

Art. 3.

1. W sprawach egzekucyjnych oraz w sprawach o dokonanie zabezpieczenia wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.
2. Rewiry komornicze istniejące w dniu wejścia w życie ustawy są rewirami komorniczymi w rozumieniu art. 7 ustawy wymienionej w art. 1.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Z praktyki stosowania ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), zmienionej przez ustawę z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1452), wynika potrzeba nowelizacji ustawy w celu poprawy sprawności egzekucji sądowej.

Wymaga zmiany art. 7 ustawy przez ogólne określenie w ust. 1 rewiru komorniczego. Według art. 7 ust. 1 obowiązującej ustawy rewirem komorniczym jest obszar właściwości sądu rejonowego. Nie odpowiada to rzeczywistości, dlatego proponuje się przepis, według którego rewirem komorniczym jest obszar właściwości sądu rejonowego, część tego obszaru lub obszar właściwości kilku sądów rejonowych.

W art. 7 ust. 2 kompetencja prezesa sądu apelacyjnego jest ograniczona, w szczególności nie może on znosić rewirów. Proponuje się, aby prezes sądu apelacyjnego mógł tworzyć i znosić rewiry, zmieniać ich granice oraz wyznaczać siedziby kancelarii komorniczych.

Art. 7 ust. 3 określa wadliwie uprawnienia Ministra Sprawiedliwości, a ust. 4 chwilę powstania rewiru. Proponuje się przepis, który uprawnia Ministra Sprawiedliwości do uchylania zarządzenia prezesa sądu apelacyjnego w przedmiocie utworzenia rewiru, a nie czynności prezesa.

W nowym brzmieniu art. 7, zapewnia się współdziałanie Krajowej Rady Komorniczej oraz reguluje tryb i termin ogłaszania przez Ministra Sprawiedliwości wykazu rewirów i siedzib kancelarii komorniczych.

Uwzględniając doświadczenia praktyki stosowania art. 8 ustawy, proponuje się zmiany polegające na ograniczeniu uprawnień komornika działającego na wniosek wierzyciela poza swoim rewirem. Projekt przewiduje wyłączenie możliwości prowadzenia spraw o egzekucję z nieruchomości, ponieważ brak rozstrzygnięcia tego zagadnienia w obowiązującej ustawie prowadzi do rozbieżności praktyki.

Artykuł 8 ust. 4 obowiązującej ustawy nie jest prawidłowo stosowany, ponieważ nie wyjaśnia co należy uważać za zaległość 6 miesięcy. Proponuje się dodać przepis, według którego zaległość oblicza się, dzieląc liczbę spraw nie załatwionych przez średni miesięczny wpływ spraw w roku poprzednim; nie bierze się przy tym pod uwagę spraw o egzekucję świadczeń powtarzających się.

Wyłączenie tego rodzaju (alimenty, renty) spraw jest uzasadnione, ponieważ z natury rzeczy toczą się one latami.

W celu usprawnienia i przyspieszenia powoływania komorników, proponuje się przepisy usprawniające procedurę przez ogłaszanie o wolnych rewirach komorniczych, określenie terminu, w którym należy składać wnioski o powołanie, przyjęcie zasady, że w tym samym czasie, tylko w jednym rewirze można ubiegać się o powołanie na stanowisko komornika, skutki naruszenia tej zasady i złożenia wniosku po terminie.

Obowiązująca ustawa nie reguluje przenoszenia komorników chociaż niekiedy wymaga tego interes egzekucji. W związku z tym proponuje się przyjęcie przepisu przewidującego możliwość odwołania komornika z jednego rewiru z równoczesnym powołaniem go na stanowisko komornika w wolnym rewirze, jak również zamianę rewirów zajmowanych przez dwóch komorników. W tych wypadkach ogólna procedura powoływania komorników nie byłaby stosowana.

Według obowiązującej ustawy asesor pełniący zastępstwo komornika mógł prowadzić egzekucję i wykonywać czynności tylko w zakresie przewidzianym w art. 33 ustawy, co nie zapewniało pożądanej efektywności egzekucji. Proponuje się więc przyjęcie przepisu, według którego asesorowi komorniczemu pełniącemu funkcję zastępcy komornika przysługują w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 2, prawa i obowiązki komornika.

Należało również uzupełnić art. 26 ustawy przez przyjęcie, że przepis o ustanawianiu zastępcy stosuje się odpowiednio w razie śmierci albo odwołania komornika.

Proponuje się przyjęcie przepisu, które usprawniają procedurę wyznaczania zastępcy i dokonywania zmian osoby zastępcy.

W celu uniknięcia wątpliwości co do praw i obowiązków zastępcy komornika w zakresie prowadzenia działalności, proponuje się przyjęcie art. 27¹ stanowiącego, że do zastępcy komornika wyznaczonego w razie śmierci lub odwołania komornika stosuje się odpowiednio art. 3a i art. 28.

Uregulowano obowiązki zastępcy w zakresie likwidacji kancelarii zastępowanego komornika, jeżeli nowo powołany komornik utworzył własną kancelarię.

Zmiana brzmienia art. 28 była konieczna w celu usunięcia sprzeczności tego przepisu z art. 3a, który postanawia, że komornik nie jest przedsiębiorcą. Wbrew temu, art. 28 obowiązującej ustawy postanawia, że komornik jest osobą prowadzącą działalność gospodarczą.

Nowe brzmienie art. 28 zachowuje cel dotychczasowego przepisu, którym było wskazanie prawa właściwego.

W celu poprawy warunków finansowania egzekucji, proponuje się dodanie w art. 39 w ust. 2, punktu 7, według którego do wydatków, których zwrot należy się komornikowi, zalicza się koszty korespondencji związanej z prowadzeniem postępowania zabezpieczającego

lub egzekucyjnego oraz koszty uzyskiwania informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego. W związku ze zwiększeniem uprawnień komornika do żądania informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji na podstawie art. 2 ust. 5, dodanego do ustawy przez ustawę z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1452), wymienione tam instytucje żądają od komornika opłat.

Wymieniona wyżej ustawa z 2001 r. zmieniła brzmienie art. 45, pominięła istotne przepisy, jak np. o obowiązku sądu i prokuratury uiszczania opłat, co stało się przyczyną pytań prawnych do Trybunału Konstytucyjnego (K. 28/02). Poza tym przyjęte zostały przepisy w sprawie opłat od dokonania zabezpieczenia bez określenia ich górnej granicy przy czym nie określono jednoznacznie kiedy opłaty mają być pobierane i w jaki sposób.

Proponowane przepisy usuwają istniejące błędy ustawy.

Z dniem 1 stycznia 2002 r. komornicy przestali być pracownikami sądu rejonowego, nie otrzymują żadnego uposażenia z budżetu i stosownie do art. 3a ustawy, wykonują czynności na własny rachunek. Z tego powodu proponuje się przyjęcie art. 45 ust. 3 według którego, sąd rejonowy, przy którym działa komornik, przekazuje komornikowi opłaty w sprawach osób zwolnionych od kosztów sądowych przez sąd lub z mocy ustawy. W konsekwencji skreślić należy art. 771 kodeksu postępowania cywilnego.

Proponowane rozwiązanie odpowiada podobnym przepisom regulującym obowiązek sądu wobec adwokatów, radców prawnych i notariuszy.

W celu usunięcia istniejących wątpliwości, proponuje się przyjęcie zasady, że wszczęcie postępowania o dokonanie zabezpieczenia roszczenia uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela opłaty stosunkowej, niezależnie od wyniku zabezpieczenia, ponieważ nie zależy to od komornika.

Ustawa nowelizująca z 2001 r. określiła w nieprawidłowy sposób odpowiedzialność dyscyplinarną komornika za podejmowanie czynności ze zwłoką w oderwaniu od ogólnych zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wobec czego proponuje się skreślenie art. 45a i uzupełnienie art. 71 przez dodanie pkt 5 przewidującego odpowiedzialność dyscyplinarną komornika za podejmowanie czynności z rażącą zwłoką. W ten sposób przedmiot art. 45a zostaje uregulowany w sposób zgodny z techniką legislacyjną.

Ustawa nowelizująca z 2001 r. zmieniła w nieuzasadniony sposób pobieranie opłat w sprawach o świadczenia powtarzające się (alimenty, inne renty) przez nałożenie na komornika obowiązku prowadzenia egzekucji przez rok na własny koszt oraz obciążyła go ryzykiem egzekucji. Poza tym skreślony został przepis o opłatach w egzekucji alimentów

zasądzonych w stosunku ułamkowym lub procentowym. W związku z tym proponuje się przyjęcie art. 47 i 48 w poprzednim brzmieniu.

Proponuje się nowe brzmienie art. 49 przez zwiększenie całej opłaty stosunkowej, bo wymaga tego należyte finansowanie egzekucji.

Według obowiązującego art. 49 komornik ma prawo do opłaty również w wypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela złożony przed upływem roku od dnia otrzymania wniosku o wszczęcie egzekucji. To ograniczenie czasowe nie jest uzasadnione, dlatego proponuje się odstąpienie od niego.

W związku z tym, że komornik nie otrzymuje żadnego uposażenia z budżetu, konieczne jest skreślenie ust. 4 w art. 59. Dochód Skarbu Państwa wymieniony w tym przepisie ma charakter podatku i narusza zasadę jednolitego opodatkowania komornika. Według art. 28 do komornika stosuje się przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

W proponowanym art. 60¹ określa się osobę zobowiązaną do zapłacenia podatku VAT.

Proponowane przepisy art. 63 określają podział dochodu między komornikiem a zastępcą komornika, dając pierwszeństwo umowie między nimi. Uregulowane zostaje prawo do dochodu w wypadku zastępstwa ustanowionego w związku z odwołaniem albo śmiercią komornika oraz prawo do opłat komornika odwołanego i spadkobierców zmarłego komornika.

Praktyka wykazała potrzebę zwiększenia uprawnień Ministra Sprawiedliwości w postępowaniu dyscyplinarnym. Według projektu, wniosek Ministra Sprawiedliwości o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wszczyna postępowanie dyscyplinarne i na żądanie Ministra Komisja Dyscyplinarna zawiesza komornika w czynnościach.

Według art. 64 ust. 2 Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór nad działalnością komorników poprzez prezesów sądów apelacyjnych. Wskutek tego konieczne jest dodanie ust. 4 w art. 67, przewidującego obowiązek rady izby komorniczej przekazywania prezesowi sądu apelacyjnego odpisów protokołów wizytacji, wniosków i poleceń powizytacyjnych. W aktualnym stanie prawnym obowiązek taki ciąży na radzie izby komorniczej tylko wobec Krajowej Rady Komorniczej.

Skreślenie pkt 3 w ust. 1 art. 93 jest konsekwencją przyznania prezesowi sądu apelacyjnego prawa zlecenia asesorom komornicznym zastępowania komorników.

Proponuje się, aby w sprawach egzekucyjnych oraz w sprawach o dokonanie zabezpieczenia wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosowano przepisy dotychczasowe.

Finansowanie egzekucji sądowej uregulowane zostało przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 z późn. zm.).

Według art. 45 ust. 1 tej ustawy przed nowelizacją z 2001 r., wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych uzależnione było od uiszczenia przez wierzyciela, sądy i prokuratury części opłaty stosunkowej w wysokości 7% wartości egzekwowanego świadczenia, nie więcej jednak niż 1/3 całej opłaty.

Zasada ta została zmieniona w 2001 r. Ustawa z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1452), zmieniła art. 45 ustawy, wprowadzając jako zasadę pobieranie od dłużnika opłaty za dokonaną egzekucję, a tylko wyjątkowo (ust. 5) umożliwiając pobranie od wierzyciela części opłaty stosunkowej przed wszczęciem egzekucji środków pieniężnych. Od 1 stycznia 2002 r. opłata uiszczana przy wniosku (poleceniu) egzekucyjnym wynosiła ok. 120 zł przy wartości egzekwowanego świadczenia do 10 tys. zł i ok. 190 zł przy wyższej wartości egzekwowanego świadczenia (art. 45 ust. 5).

Oznaczało to znaczne zwiększenie obciążenie sądów, które zamiast płacić np. 7 zł przy wartości egzekwowanego świadczenia w wysokości 100 zł, musiały płacić aż 120 zł. Sądy rezygnowały z egzekwowanie pewnej liczby należności, co powodowało straty Skarbu Państwa.

Obecnie, w projekcie nowelizacji, wracamy do zasady ponoszenia odpowiedzialności przez wierzyciela za składany wniosek. Zasada ta stosowana była we wszystkich wcześniejszych rozwiązaniach prawnych, poczynając od taksy za czynności komorników poprzez kolejne nowelizacje ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, aż do noweli z 2001 r. Ta część wnoszonej opłaty przeznaczona jest na częściowy zwrot wydatków ponoszonych przez komornika w danej sprawie. Zasada ta jest także powszechnie stosowana we wszystkich ustawach regulujących koszty postępowania sądowego oraz wszelkich usług prawniczych.

W projekcie nowelizacji określono, że cała opłata stosunkowa wynosi 18% wartości egzekwowanego świadczenia, nie mniej niż 1/10 i nie więcej niż trzydziestokrotna wysokość prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej. Proponuje się, żeby wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych było uzależnione od uiszczenia przez wierzyciela części opłaty stosunkowej w wysokości 3% wartości egzekwowanego świadczenia, nie mniej jednak niż 3% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej i nie więcej jednak niż dziesięciokrotność tego wynagrodzenia.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że proponowana wysokość opłaty pobieranej przy wszczęciu egzekucji jest o 57% niższa niż stawka obowiązująca w pierwotnym kształcie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji z 29 sierpnia 1997 r. obowiązująca do końca 2001r. i po nowelizacji ustawy z 18 września 2001r. Stawki te są odpowiednio niższe o 42%

przy wartości egzekwowanego świadczenia o wysokości do 10 tys. zł i o 65% niższe przy wartości egzekwowanego świadczenia o wysokości powyżej 10 tys. zł.

Należy zauważyć, że projekt senacki przewiduje tę wartość w wysokości niższej niż wówczas przyjęta wielkość opłaty za bezskuteczną egzekucję (wówczas wynosiła ona 3,5%, art. 45 ust. 2 przed nowelą z 2001 r.).

Przepis art. 45 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu przed nowelą z 2001 r. nie był przez nikogo kwestionowany, ponieważ opłata była uzależniona od wartości egzekwowanego świadczenia. Przy niskich roszczeniach np. sądów, opłata była bardzo niska i nie tamowała egzekwowania należności.

Uwzględniając stanowisko Trybunału, projekt ustawy powraca do zasady obowiązującej przed nowelizacją z 2001 r. i przewiduje dwie części opłaty egzekucyjnej. Pierwsza część opłaty przeznaczona jest na pokrycie kosztów wszczęcia postępowania egzekucyjnego w celu wyegzekwowania świadczenia od dłużnika. Z opłat tych komornik pokrywa koszty zatrudnienia personelu, wynajęcia lokalu na kancelarię, materiały i urządzenia biurowe, korespondencję itp.

Pierwsza część opłaty stosunkowej pobieranej od wierzyciela przy wniosku egzekucyjnym została znacznie obniżona w porównaniu z opłatą przewidzianą w art. 45 ust. 1 sprzed nowelizacji z 2001 r.

Wskutek tego znacznie zmniejszą się wydatki sądów i prokuratur na opłaty. Szacuje się, że po wejściu w życie projektowanej ustawy, wydatki na opłaty egzekucyjne ponoszone przez sądy będą mniejsze o ok. 20.000.000 zł. Nie będzie już czynnika hamującego w dochodzeniu należności Skarbu Państwa, którego dochody wzrosną.

Z tego wynika, że projekt ustawy spowoduje zarówno zmniejszenie wydatków na opłaty, jak i zwiększenie dochodów Skarbu Państwa.

Wejście w życie projektu ustawy będzie korzystne dla Skarbu Państwa. Całkowite korzyści netto (w zakresie: kwot wyegzekwowanych na rzecz sądów, podatku dochodowego, opłat egzekucyjnych, utraconych odsetek od środków zamrożonych w pierwszej części opłaty stosunkowej) powinny być wyższe o około 42,5 mln – 121 mln zł rocznie. Najważniejszym czynnikiem wzrostu będzie podatek dochodowy od osób fizycznych. W proponowanych warunkach powinien osiągnąć poziom wyraźnie przekraczający 100 mln zł rocznie. Jest to efektem zwiększenia całej opłaty stosunkowej oraz ponownego wprowadzenia pierwszej części opłaty stosunkowej.

Negatywnym efektem będzie spadek kwot wyegzekwowanych na polecenie sądów oraz wzrost opłat obciążających sądy w razie bezskutecznej egzekucji.

Jako skutek wejścia w życie projektu ustawy należy także wymienić wzrost wydatków sądów związanych z art. 40 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W projekcie

proponuje się, żeby do katalogu wydatków, których zwrot komornikowi się należy, dodać koszty korespondencji związanej z prowadzeniem postępowania zabezpieczającego lub egzekucyjnego oraz koszty uzyskiwania informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego, a także wydatki na pokrycie opłat przewidzianych w odrębnych przepisach. Efektem tych zmian będzie wzrost wydatków sądów o około 8,5 mln zł rocznie.

Wejście w życie projektu ustawy w rezultacie powinno przynieść dochód Skarbowi Państwa o dodatkowe 34 – 112,5 mln zł rocznie.

W ogólnym rozrachunku nowy projekt spowoduje powrót dochodów budżetu netto z tytułu funkcjonowania egzekucji sądowej do poziomu z roku 2001. Zmianie ulegnie jednak struktura jego dochodów i kosztów.

Inaczej rzecz się przedstawia ze skutkami rozwiązania stosunku pracy komornika przez ustawę nowelizującą z 18 września 2001 r. i wprowadzenie zasady, że komornik wykonuje czynności na własny rachunek. Skoro komornik nie pobiera żadnego uposażenia z budżetu i według art. 35 ustawy pokrywa koszty działalności egzekucyjnej wyłącznie z opłat egzekucyjnych, a art. 43 ustawy daje mu prawo pobierania opłat za prowadzenie egzekucji i innych czynności, komornik nie może bezpłatnie działać w sprawach osób zwolnionych od kosztów sądowych przez ustawę lub przez sąd.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, państwo jest zobowiązane zapewnić osobom ubogim realizację prawa dostępu do egzekucji. Projekt ustawy zapewnia wykonanie tego obowiązku państwa, co spowoduje określone wydatki sądów. Utrzymanie tych wydatków w racjonalnych granicach zależy od sądów, które powinny bardziej rozważnie udzielać zwolnienia od kosztów. Sąd, który decyduje swobodnie o zwolnieniu od kosztów, powinien ponosić konsekwencje finansowe zwolnienia. Opłaty ponoszone przez sądy będą zresztą wydatkiem tymczasowym, ponieważ zostaną wyegzekwowane i zwrócone sądom.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

MINISTER

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/1992 /2003/DPE/dj

Warszawa, 25.06.2003 r.

**Pani
Teresa Liszcz
Przewodnicząca Komisji Ustawodawstwa
i Praworządności
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy o komornikach i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (pismo o sygnaturze BPS/KUP-0330-120-4/03), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości

Pan Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

.....
Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
.....